

Vänsterpartiet i Botkyrka

Ett tryggt, jämlikt och demokratiskt Botkyrka

Kommunpolitisk program

Ett tryggt, jämlikt och demokratiskt Botkyrka

”Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.”

Ur inledningen till Vänsterpartiets partiprogram

Förord

I en tid när många känner otrygghet, både ekonomiskt och socialt, behöver politiken börja där människor faktiskt lever sina liv. För oss står det klart att ett samhälle håller ihop och fungerar som bäst när vi sätter människors behov i centrum, inte kapitalets. Alla ska kunna lita på välfärden, och känna trygghet i vardagen. Det blir möjligt när var och en av oss vet att samhället finns där när vi behöver det.

Det kommunpolitiska programmet du läser innehåller en politik som är resultatet av en ideologi, men också av hundratals möten med invånare, partikamrater, kommunal verksamhet och levd erfarenhet. Fröet till mitt och mina partikamraters engagemang är en benhård tro på att samhället går att förändra. Kapitalism, rasism, sexism och miljöförstöring är inte naturlagar, det går att förhindra med politiska beslut. Det fungerar om vi gör det tillsammans. Vi måste slå vakt om att inflytande fördelas demokratiskt och att alla kan göra sin röst hörd och har möjlighet att leva värdiga liv.

En hållbar utveckling kräver solidaritet mellan generationer, mellan kommundelar och mellan människor med olika förutsättningar. Vi bygger tillsammans ett Botkyrka där välfärd och infrastruktur är stark, där ansvaret för tryggheten är gemensam och där den gröna omställningen blir en möjlighet för alla. Tillsammans kan vi bygga ett samhälle där ingen lämnas efter och där framtidshopp växer i varje hem, på varje arbetsplats, fritidslokal eller gata.

Andrea Molin Storbjörk

Ordförande, Vänsterpartiet i Botkyrka 2026

Innehåll

Förord	1
Bygg ett bättre Botkyrka!	3
Hållbar utveckling kräver vänsterpolitik	3
Stärk den lokala demokratin	4
Vänsterpartiet Botkyrka - ett feministiskt parti	5
Vänsterpartiet, en stark kraft mot diskriminering och rasism	5
Investera i klimat och miljö	6
Utbildning för framtiden	7
Rätt till arbete	8
Botkyrka - för en kreativ fritid och ett växande kulturliv	10
Ett rikt liv för alla med social trygghet och rättvisa	11
Framtidens stad – framtidens hem	12
Praktisk information och ordlista	13

Bygg ett bättre Botkyrka!

Botkyrka är en ung kommun med självförtroende. Men Botkyrkas självförtroende bygger inte på förmögenheter och privilegier. Skaparkraften växer inte sällan ur erfarenheter av fattigdom, förtryck och diskriminering – i vårt land eller i andra länder. Det är en styrka som kommunen måste bli bättre på att understödja och använda.

Vänsterpartiet vill satsa på bostäder, förskolor, skolor, kultur och äldreomsorg och allt annat som behövs i ett väl fungerande samhälle för alla. Men klassklyftorna finns även i Botkyrka. De måste bekämpas genom en tydlig vänsterpolitik för rättvisa och jämlikhet. Rasism och diskriminering ska utrotas. Vi ska bygga ett Botkyrka för alla!

Klimatfrågorna blir alltmer akuta. Regeringen har misslyckats. Botkyrka har tappat farten de senaste åren. Nu måste vi öka takten om klimatmålen ska nås.

Arbetslösheten är högre än på många år, inte minst bland ungdomar. Ansvar vilar tungt på riksdag och regering. Men det krävs också en mer ambitiös kommunal arbetsmarknads- och utbildningspolitik som skapar nya vägar till arbete och studier för fler.

Botkyrka har setts som en föregångare på kulturens och upplevelsernas arena. Detta skulle inte vara möjligt utan Botkyrkas föreningar och eldsjälar. De ska få ännu bättre möjligheter att verka. Demokratin måste ständigt utvecklas om den inte ska dö bort. Vi vill göra det lättare för Botkyrkaborna att vara med och påverka sin vardag och samhällsutvecklingen. Vänsterpartiet vill se en bred, djup och långsiktig demokratisering som utformas tillsammans med bl.a. föreningsliv, studieförbund och fackliga organisationer.

Efter valet 2022 inleddes en mandatperiod som kommer att gå till Botkyrkas kommunpolitiska historia. Ett första socialdemokratiskt lett minoritetsstyre föll samman efter att två av partierna hoppade av och sex ledamöter från S lämnade partiet. Ett nytt minoritetsstyre under moderat ledning tog vid och skulle skapa ordning och reda. Det blev snarare oordning och oreda. Vi har nu nio s.k. politiska vildar (ledamöter som lämnat sina partier) i fullmäktige. Så här kan vi inte ha det! Vänsterpartiet är berett att utan förutfattade meningar och tillsammans med andra partier bygga ett stabilt, radikalt och offensivt rödgrönt styre!

Det spelar roll vilket parti du röstar på! Vänsterpartiet är garanten för att välfärd och allmännyta inte privatiseras och säljs ut. En röst på Vänsterpartiet är en röst för jämlikhet, fördjupad demokrati och lika rättigheter för alla. Det är en röst för en radikal miljö- och klimatpolitik och mot privatiseringar, marknadslösningar och växande klassklyftor. En röst på Vänsterpartiet är en röst för ett Botkyrka för alla.

Hållbar utveckling kräver vänsterpolitik

Vi måste säkra en långsiktig hållbar samhällsutveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Det vi gör i dag får inte undergräva möjligheterna att klara av morgondagens problem. Social hållbarhet förutsätter att vi minskar klass- och könsklyftorna i samhället. I samhällen med stora och växande klyftor hämmas utvecklingen. Kriminalitet, sociala konflikter och orättvisor sliter sönder samhället och demokratin urholkas.

Den miljömässiga hållbarheten handlar i dag till stor del om klimatet. Vi måste snabbt ställa om vårt sätt att producera och konsumera så att vi får ner utsläppen av växthusgaser och minimerar de framtida klimatförändringarna. Men vi måste också slå vakt om den biologiska mångfalden och kraftigt minska utsläppen av gifter och gödningsämnen i miljön. Allt detta kräver mer av demokratisk samhällsplanering och styrning av ekonomin.

Vi måste skapa förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling som kommer alla till del. Den välfärd vi vill ha måste alltid betalas. Frågan är bara hur. Vänsterpartiet vill ha en välfärd man kan lita på, utan privata vinster, med en skola som utjämnar klasskillnader, en värdig äldreomsorg och en sjukvård som är av högsta kvalitet och lika för alla.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- En välfärd att lita på – utan privata vinster
- Att Botkyrka åter blir en Fair Trade City
- En aktiv användning av kommunens upphandlingar för att gynna jämställdhet, klimatsmarta lösningar och social rättvisa
- Att kommunen utlyser klimatnödläge för att markera klimatfrågans vikt
- Ökad takt i arbetet med att göra Botkyrka fossilbränslefritt

Stärk den lokala demokratin

Demokrati är mycket mer än att gå och rösta vart fjärde år. Demokratin kräver att medborgarna känner att de har möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Demokratin är inte ett en gång för alla givet tillstånd, utan måste alltid försvaras, utvecklas och fördjupas. Det kan den bara göra genom att människor har och tar möjligheten att engagera sig, som enskilda medborgare och genom organisering. Ett levande föreningsliv med idrotts- och kulturföreningar, partier, fackliga organisationer, intresseorganisationer och så vidare, är avgörande för en fungerande demokrati.

Demokratin är under press, såväl internationellt som nationellt och lokalt. Botkyrka har under många år genomfört särskilda satsningar under valår för att öka valdeltagande. Det har varit bra insatser, men de har varit otillräckliga. Vänsterpartiet menar att det behövs en långsiktig, uthållig och bred satsning för att stärka den lokala demokratin. Satsningen ska utformas tillsammans med civilsamhället i form av studieförbund, folkhögskola och föreningsliv.

Kommunen ska bidra till demokratiutveckling och stödja och uppmuntra deltagande från invånare och föreningar. Kommunens demokratiarbete får aldrig vara partipolitiskt färgat, utan ska tvärtom stödja demokratiska initiativ på ett opartiskt och oberoende sätt. Samtidigt ska det ta tydlig ställning för demokratin som sådan och för de mänskliga rättigheterna. Antidemokratiska tendenser ska bekämpas. Medborgardialog och andra former för påverkan mellan valen är inte något som ersätter den representativa demokratin. Folkvalda representanter som ansvarar för sina beslut inför invånarna är och förblir den politiska demokratin kärna. Partierna och de förtroendevalda ska ges bästa tänkbara förutsättningar att klara sina uppgifter.

Kampen för en fördjupad demokrati kan inte skiljas från kampen mot orättvisor i samhället. Ojämligheten innebär att deltagandet i demokratin också är ojämnt. Män har mer inflytande än kvinnor. Rika röstar i högre utsträckning än människor med låg inkomst och sämre villkor. I vår kommun syns mönstret tydligt när man t.ex. tittar på valdeltagande och politisk representation. Därför kräver en utvecklad och fördjupad demokrati också att vi kämpar mot rasism, klassklyftor och könsförtryck.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- En långsiktig och bred demokratisatsning tillsammans med civilsamhället
- Stärkta möjligheter till dialog och påverkan mellan valen
- Förbättrad information om hur den lokala demokratin fungerar
- Förbättrade möjligheter för Botkyrkas Ungdomsfullmäktige att bidra till den lokala demokratin
- Stärkt stöd till föreningslivet och folkbildningen

- Billiga och ändamålsenliga möteslokaler för föreningslivet
- Förstärkta resurser till medborgarkontoren

Vänsterpartiet Botkyrka - ett feministiskt parti

I Botkyrka, liksom i Sverige och världen, är kvinnor underordnade på grund av sitt kön. Detta mönster syns på alla samhällsområden: kvinnor tjänar mindre, har sämre arbetsvillkor och mindre makt än män. För att bryta detta krävs omfattande åtgärder som flyttar makt och resurser till kvinnor. Vänsterpartiet nöjer sig inte förrän alla har samma makt över sina liv och samhället, oavsett kön. En avgörande faktor för ökad jämställdhet är jämlika villkor i arbetslivet. Kvinnor arbetar oftare deltid, har otryggare anställningar, lägre löner och drabbas av fler sjukskrivningar. Botkyrka kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare genom att erbjuda rimliga löner och goda villkor i kvinnodominerade yrken som i dag släpar efter.

Patriarkalt förtryck tar sig många uttryck – från begränsande könsroller till hedersrelaterat våld och förtryck, där flickors och kvinnors frihet inskränks och tvångsäktenskap och våld förekommer. De som vill lämna sådana förhållanden ska få stöd på sina egna villkor. Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter och kan aldrig kränkas med hänvisning till religion, kultur eller biologi. Kommunens personal ska erbjudas utbildning om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld, och Botkyrka kvinno- och tjejjour ska ha ett fortsatt starkt stöd för sitt viktiga arbete. Kommunen ska stödja föreningar som arbetar för kvinnors rättigheter och mot könsförtryck. Föreningsbidrag ska kopplas till åtaganden om jämställdhet och kvinnors organisering. Kommunens jämställdhetsstrategi ska få genomslag i all kommunal verksamhet, i samverkan med föreningslivet och särskilt kvinnors egna organisationer.

Genusperspektivet ska genomsyra all kommunal verksamhet – från utbildning till samhällsplanering. Statistik ska vara könsuppdelad, och alla verksamheter ska ha utbildning och handlingsplaner mot sexuella trakasserier. Satsningar på ungdomars psykiska hälsa, starkt elevhälsa samt en stark jämställdhetsinriktning i skolans undervisning är centrala. Förskolan och skolan har en nyckelroll i att bryta ojämlika könsmonster, och personalen ska ges fortbildning i genuspedagogik.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Förbättra arbetsvillkoren i kvinnodominerade yrken
- Stöd till arbete mot könsförtryck och patriarkala strukturer
- Fortsatt utbildning av kommunanställda om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck
- Stärkt stöd till kvinnojouren och tjejjouren
- Feministisk samhällsplanering: planering som bidrar till jämställdhet
- Att resurser till ungas kultur och fritid ska fördelas jämställt mellan killar och tjejer
- Fortsatt arbete för att åtgärda lönediskrimineringen mellan kvinnor och män

Vänsterpartiet, en stark kraft mot diskriminering och rasism

I Botkyrka möts glesbygd och storstad, tradition och högteknologi. Men framför allt möts människor med erfarenheter, språk och kunskaper från hela världen. Vi har en lång tradition i Botkyrka att ta till vara på denna rikedom men detta är vi på väg att förlora. Under den senaste mandatperioden har vi haft den mest högerextrema regeringen i modern tid. Och rasism och diskriminering har ökat lavinartat. Detta behöver vi bekämpa kraftfullt.

I Sverige har personer som själva, eller vars föräldrar, inte är födda här ofta svårare att få jobb och bostad. Samhällsklimatet har blivit hårdare och människor med annan etnisk bakgrund, tro eller könsidentitet känner sig inte längre trygga. Människor som bär viss religiös eller kulturell klädsel riskerar diskriminering och hatbrott, vilket är oacceptabelt. Vänsterpartiet står för ett samhälle där alla har lika möjligheter och tillgång till bostad, utbildning och arbete.

De ekonomiska och sociala klyftorna i Botkyrka är stora och sammanfaller i hög grad med etnisk segregation. Detta leder till att sociala orättvisor felaktigt beskrivs som integrationsproblem, i stället för som uttryck för ojämlikhet. Under det senaste decenniet har rasistiska krafter fått ökat inflytande över den politiska dagordningen. Grundläggande mänskliga rättigheter som asylrätten och religionsfriheten ifrågasätts, samtidigt som klassklyftor och välfärdsfrågor trängs undan. Den åtstramade flyktingpolitiken efter 2015 bidrog till att legitimera dessa krafter och har sammanfallit med att även våldsamma nynazistiska grupper vädrar dagsljus och åter marscherar på våra gator.

Denna utveckling måste brytas. Fokus måste ligga på att minska klassklyftor, stärka välfärden, bekämpa arbetslöshet, lösa bostadsbristen och undanröja de strukturer som gör att människor i Botkyrka får sämre tillgång till jobb, bostäder och samhällsservice på grund av sin bakgrund. Strukturell diskriminering är ett allvarligt problem och en förlust för hela samhället. Klassklyftor har lett till utslagning, hopplöshet och kriminalitet för vissa vilket minskar tryggheten för alla.

Rättvisa och jämlikhet är grunden för ett effektivt antirasistiskt arbete, men öppen rasism och diskriminering måste också aktivt motarbetas. Alla demokratiska krafter bär ansvar för detta. Botkyrka är ett finskt förvaltningsområde och finstalande ska kunna använda sitt modersmål i kontakten med kommunen samt ha tillgång till förskola och äldreomsorg på finska. Kommunen ska, i enlighet med sin interkulturella strategi och internationella åtaganden, bekämpa rasism och diskriminering i all verksamhet samt stödja arbetet vid Mångkulturellt centrum och inom Interkulturella städer.

Vänsterpartiet tar konsekvent kampen mot rasism och kompromissar aldrig om demokrati och mänskliga rättigheter.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Att politiken i Botkyrka ska syfta till social rättvisa och minskade sociala och kulturella klyftor
- Nolltolerans mot diskriminering och rasism i all kommunal verksamhet
- Fortsatt vidareutbildning av personal och förtroendevalda i mänskliga rättigheter och arbete mot diskriminering
- Rekrytering av personal, särskilt chefer, så att personalsammansättningen motsvarar befolkningen
- Aktivt deltagande i europeiskt antirasistiskt och interkulturellt arbete

Investera i klimat och miljö

Konsekvenserna av våra utsläpp av växthusgaser är redan mycket tydliga världen över, Extrema väderhändelser med katastrofala följder ger en försmak av vart vi är på väg. Vi har ignorerat larmrapporterna och varningssignalerna alltför länge – våra utsläpp av växthusgaser fortsätter att öka. Vi behöver stoppa utsläppen och hitta sätt att ta tillbaka det kol vi redan släppt ut i atmosfären, och samtidigt bygga om vårt samhälle så att vi kan hantera de klimatförändringar som redan nu har blivit oundvikliga. Förlusten av biologisk mångfald innebär ett lika allvarligt hot mot vår existens som klimatförändringen, bara på marginellt längre sikt.

En stor del av den anpassning som är nödvändig ryms inom det kommunala ansvaret. Det är därför viktigt att vi inte bara har ambitiösa mål och goda föresatser – våra planer måste också omsättas i praktisk handling. Vi måste sluta använda fossila bränslen som kol, olja och naturgas såväl som fossila material som torv. Botkyrka kommun har ambitionen att bli en klimatneutral organisation och hela

kommunen ska vara fossilbränslefri 2030 och klimatneutral 2045. För att uppnå dessa mål behövs en konkret handlingsplan med täta utvärderingar. Vi vill till exempel att kommunen utreder möjligheterna till hållbar och klimatneutral energiproduktion och -lagring i egen regi, t.ex. i form av en solcellspark.

Vi lever i ett konsumtionssamhälle som genererar enorma mängder avfall, och skandalerna med brinnande berg av sopor i både Kagghamra och Kassmyra har visat på stora brister i vår förmåga att skydda miljön från hänsynslösa företag och individer. Vi behöver täppa till kryphål och försäkra oss om att allt avfall hanteras ansvarsfullt och att miljöfarlig verksamhet inte kan skada naturen och oss som bor i kommunen.

Vänsterpartiet vill slå vakt om Botkyrkas rika natur- och kulturmiljöer, bl.a. genom naturreservatsbildningar. Fältbussen och det framgångsrika miljöpedagogiska arbetet för både barn och vuxna är en verksamhet som ska värnas och utvecklas. Friluftsområdet Lida är sedan många år ett uppskattat område som används av folk från hela Stockholmsregionen. Vi vill att tillgängligheten till Lida ska förbättras för alla kommuninvånare genom att bussturtätheten till området ökar och genom en gång- och cykelväg från Storstretet.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Ett fossilbränslefritt och klimatpositivt Botkyrka
- Energieffektivisering av kommunens fastigheter
- Hållbar och klimatneutral energiproduktion i egen regi
- Bevarande av Botkyrkas natur- och kulturmiljöer
- Inventering av våtmarker och plan för att återställa torrlagda våtmarker

Utbildning för framtiden

Det är avgörande att skolorna håller en hög standard och rustar alla elever för medborgarskap, fortsatta studier och arbetsliv. Skolan ska vara politiskt och religiöst neutral. Vänsterpartiet har mycket höga ambitioner för Botkyrkas skolor och vill se stora satsningar för att ytterligare öka kvaliteten. Alla elever ska få den undervisning och det stöd de behöver.

Den privatisering av utbildningsväsendet som friskolorna har inneburit har lett till att allt mer skattepengar avsedda för undervisning i stället gått till vinster i skolföretagen. Marknadsskolan har inneburit sämre skolor och ökad social segregering, vilket i sin tur gått ut över elevernas kunskaper. Vänsterpartiet vill att kommunen ska vara en garant för att Botkyrkas elever får den absolut bästa utbildningen.

Kunskap är inte bara en viss mängd fakta samlad i minnet. Kunskap betyder förmåga att förstå, ordna, värdera och utveckla ett samlat vetande. Lärandet försiggår i en social process. Elever kommer till förskola och skola med olika förutsättningar, något som undervisningen måste ta hänsyn till. Det är skolans ansvar att se till att alla barn och ungdomar ges möjlighet att tillägna sig de kunskaper som öppnar vägar till arbete, samhällsinflytande och personlig utveckling. Det innebär att vi måste ställa höga krav på lärare och annan skolpersonal, men också att kommunen måste skjuta till de resurser som krävs och att resurserna fördelas efter behov. Lärartätheten behöver öka i många av Botkyrkas skolor, men minst lika viktigt är att lärarna får goda möjligheter att fortbilda sig, lära av goda exempel och dela med sig av sina erfarenheter.

Botkyrkas kommunala förskolor och skolor ska vara förebilder när det gäller pedagogisk utveckling. Lärarna i Botkyrkas skolor ska vara behöriga – vid nyanställning ska detta vara ett krav. Läsande och litteratur ska vara en central del av undervisningen. Alla skolor ska ha tillgång till bra skolbibliotek med utbildad bibliotekarie. Skolbiblioteket är ett nav i den digitala kunskapsskolan.

Undervisningen ska inte vara beroende av läxläsning i hemmet. Det finns inte alltid hjälp från föräldrar eller äldre syskon och undervisningen är trots allt kommunens ansvar. I stället bör läxläsningshjälp erbjudas på t.ex. fritidshemmen eller fritidsgårdarna. De elever som har ett annat modersmål än svenska ska ges goda möjligheter att utveckla detta. All forskning och erfarenhet visar att det ger bättre möjligheter att också lära sig svenska. Nyanlända elever ska kunna få ämnesundervisning på sitt modersmål så att de inte kommer efter i undervisningen under tiden de lär sig svenska. Elevdemokratien ska utvecklas ytterligare genom Ungdomsfullmäktige, elevråd och elevfacklig verksamhet.

Förskolornas och skolornas lokaler är viktiga för både trivsel och resultat. Därför ska vi öka takten i renovering och upprustning. När vi bygger nytt eller bygger om ska vi passa på att utforma lokalerna så att de passar och stöder dagens pedagogik. Vänsterpartiet vill minska barngruppernas storlek med bibehållen personaltäthet.

Vänsterpartiet vill återinföra möjlighet till heltidsförskola (35 timmar) för alla barn som behöver det och vi vill att kommunen erbjuder barnomsorg för barn till föräldrar som jobbar natt. Den s.k. servicegraden i förskolan – den andel av barnen som får ta del av förskoleverksamheten – behöver ökas i de stadsdelar där den är lägst och där förskolan är viktig för bl.a. barns språkutveckling. Fritidsklubbarna, där barn upp till 12 år kan vara före och efter skoldagen, är viktiga och behöver ytterligare resurser så att de kan erbjuda en bra pedagogisk verksamhet för alla barn. Den inskrivna verksamheten för 10–12-åringar ska återinföras. All personal vid fritidshemmen ska ha adekvat utbildning. Alla fritidsklubbar ska vara avgiftsfria.

Botkyrkas yrkesprogram ska vara moderna, attraktiva val, som ger våra ungdomar bästa möjliga chans på arbetsmarknaden. Vi vill under de kommande åren fortsätta att utveckla yrkesutbildningarna på gymnasial nivå med garanterad praktik av hög kvalitet och möjligheter för elever att få sommarjobb inom de yrken de utbildar sig till.

Den kommunala vuxenutbildningen är viktig för att ge fler möjlighet till utbildning under hela livet. Komvux ska i första hand bedrivas av kommunen själv och inte läggas ut på entreprenad. Det ska finnas ett utvecklat samarbete mellan ungdomsskola, Komvux, SFI, yrkesutbildningar och arbetsmarknadsinsatser så att alla erbjuds bra utbildningsmöjligheter. SFI och annan vuxenutbildning ska i ännu större utsträckning utformas utifrån de studerandes förutsättningar och behov.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Fortsatt utveckling av kommunens skolor, med särskilt fokus på att ha de bästa yrkesutbildningarna i länet
- Att ingen ska lämna gymnasiet utan fullständiga betyg
- Att alla skolor ska vara politiskt och religiöst neutrala
- Ökad personaltäthet i förskola, skola, fritidshem och gymnasieskola
- Vuxenutbildning i kommunens regi
- Fortsatt satsning på Komvux, Yrkehögskolan, och SFI
- Läxläsningssöd i skolan
- Fortsatt upprustning av förskolor och skolor
- Återinförande av ”nattis” – barnomsorg för dem med obekvämt arbetstid
- Rätt till modersmålsundervisning och ämnesundervisning på modersmål
- AI ska aldrig ersätta lärare men ska användas för att stärka likvärdighet och inkludering

Rätt till arbete

Arbetslösheten är ett av Sveriges största samhällsproblem. Högers idé är att öka orättvisorna för att människor ska tvingas ut i arbete. Det fungerar inte. Jobben blir inte fler för att arbetslösa människor

får det sämre ställt. Sänkningarna av a-kassan och den ökade otryggheten på arbetsmarknaden ger inte fler arbetstillfällen, det bara ökade ojämlikheten. Särskilt hårt har ungdomar utan gymnasieexamen drabbats. Därför vill vi förstärka kommunens aktiva uppsökande verksamhet gentemot en stor grupp ungdomar som varken studerar eller arbetar och som riskerar att hamna utanför samhället. I stället för arbetslöshet och ökade klyftor arbetar vi för fler jobb och större trygghet i arbetslivet. Vår politik har full sysselsättning som det överordnade målet för den ekonomiska politiken. Vi vill skapa jobb genom att investera i välfärden, bygga bostäder, rusta upp miljonprogramsområdena och bygga ut kollektivtrafiken. Vi vill satsa på vård, utbildning och kultur i stället för att sänka skatterna för de rikaste och vi vill investera i ny, grön teknik för att möta klimathotet.

Makten över närings- och arbetsmarknadspolitiken ligger till stor del på statlig nivå, men eftersom staten smitit undan sitt ansvar – t.ex. genom att kaosprivatisera Arbetsförmedlingen – spelar kommunerna en allt viktigare roll. Vänsterpartiet vill stärka Botkyrkas kommunala närings- och arbetsmarknadspolitik ytterligare genom t.ex. kommunala extratjänster som en väg in till arbetsmarknaden och förstärkt yrkes- och studievägledning och feriepraktik till alla ungdomar. Vi måste bättre ta tillvara Botkyrkabornas unika kompetens. Här pratar vi världens alla språk och har internationella kontakter.

Kommunen är den största enskilda arbetsgivaren i Botkyrka med ca 6 000 anställda. Vänsterpartiet vill att kommunen ska vara en förebild vad gäller anställningsvillkor, arbetsmiljö, arbetsplatsdemokrati och jämställdhet. Det är viktigt inte minst för kompetensförsörjningen. Goda arbetsförhållanden för de anställda leder också till förbättrad kvalitet i förskolan, skolan och omsorgen. Alla kommunanställda ska ha rätt till heltid. Det är en viktig jämställdhetsreform. Men vi vet att det finns många som inte orkar jobba heltid och många som inte orkar jobba fram till pensionen. Nästa steg i reformen för rätt till heltid är att se till att alla som vill jobba heltid också ska ha en arbetssituation som gör att man orkar göra det. Ett led i det kan vara att genomföra försök med s.k. återhämtningstid inom arbetstiden. Det är en politik för bättre välfärd och ökad jämställdhet.

Ett annat problem är att fortfarande alltför många kommunanställda har tillfälliga och osäkra anställningar. Vi vill öka andelen fast anställda. Kommunen ska så långt som möjligt undvika att använda bemanningsföretag och konsulter. Fasta heltidsanställningar ska vara norm, allt annat undantag.

Arbetspråket är svenska i all kommunal verksamhet, men ofta behövs också kunskaper i ett eller flera andra språk. Alla anställda i Botkyrka kommun ska ges goda möjligheter till fortbildning och kompetensutveckling. Som anställd i kommunen ska man kunna leva på sin lön. Botkyrka har i flera steg höjt de lägsta lönerna, utöver avtalen. Vänsterpartiet vill fortsätta den satsningen med ytterligare steg, samtidigt som de med lång erfarenhet och stor skicklighet ges möjlighet till en bättre löneutveckling. Lönediskriminering på grund av kön ska inte förekomma i Botkyrka kommun, men fortfarande finns strukturella löneskillnader mellan kvinnor och män. Kommunen ska aktivt arbeta för att utplåna dessa skillnader. Som arbetsgivare ska Botkyrka kommun se positivt på fackligt arbete och uppmuntra de anställda att organisera sig. De fackliga organisationerna ska ges goda möjligheter att verka för sina medlemmars intressen.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- En ekonomisk politik som sätter sysselsättningen först och investerar för framtiden: förskolor, skolor, äldreboenden, kommunikationer, osv.
- Kraftsamling mot ungdomsarbetslösheten
- Krav på kollektivavtal eller motsvarande vid upphandlingar
- En aktiv arbetsmarknadspolitik tillsammans med Arbetsförmedlingen, näringslivet och de fackliga organisationerna
- Att företag som bidrar till ökad sysselsättning och kommunens utveckling ska ges goda villkor och möjligheter att etablera sig

- Att Botkyrka kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare
- Rätt till heltid för kommunanställda – och villkor som gör att man orkar
- Kraftigt minskat andel tim- och visstidsanställningar till förmån för fasta heltidsjobb
- Särskilda lönesatsningar på lågavlönade grupper
- Goda möjligheter till kompetenshöjning och vidareutbildning för alla kommunanställda, t.ex. genom utbildning på betald arbetstid.
- Personalsammansättningen på alla nivåer i kommunen ska spegla Botkyrkas befolkning
- Satsning på kompetensförsörjning inom äldreården.

Botkyrka - för en kreativ fritid och ett växande kulturliv

Alla ska ha rätt till en meningsfull fritid. Ekonomin ska inte avgöra möjligheten att delta i kultur eller ha ett utvecklande fritidsintresse. Särskilt viktigt är att barn och unga i kommunen ges likvärdiga möjligheter att ta del av fritids- och kulturverksamhet. Kulturella evenemang skapar möten över gränser och ett levande kulturliv, där många röster får höras. Och det stärker både demokratin och yttrandefriheten.

Idrott och fysisk aktivitet är centrala för folkhälsan och människors välbefinnande och bidrar till social integration. Alla ska kunna delta i idrott, oavsett ålder, kön, klass, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning måste förbättras. Kommunen har ansvar för väl fungerande idrottsanläggningar, fler spontanidrottsplatser och låga lokalavgifter för föreningslivet. Utbudet av idrottsaktiviteter ska vara brett och utvecklas i takt med nya behov och tekniska lösningar, utan att ske på bekostnad av miljön. Badplatser och simhallar ska vara fräscha, trygga och tillgängliga. Jämställdheten inom idrotten ska stärkas genom rättvis fördelning av resurser, träningstider och matchtider.

Kommunen ska tillhandahålla lokaler för fritidsverksamhet och aktivt stödja föreningslivet. Föreningsbidragen bör höjas för att fler barn och unga ska kunna delta. Fritidsgårdarna behöver stärkas under kommande mandatperiod, och en fritidsgård särskilt för HBTQ-ungdomar ska etableras. Trygga, drogfria mötesplatser med utbildad personal är avgörande för ungas psykiska och fysiska hälsa. Fritidsgårdarna ska arbeta aktivt med jämställdhet och vara lika välkomnande för tjejer som för killar.

Bildning och kultur är grunden för gemenskap, delaktighet och humanistiska värderingar. Kulturen är en kraft som kan motverka segregation, kriminalitet, rasism och främlingsfientlighet, men förutsätter att alla ges tillgång till den. Ett rikt kulturliv är också viktigt för Botkyrkas fortsatta utveckling. Kommunen ska därför stödja befintliga kulturverksamheter och underlätta för nya initiativ. Botkyrkas starka kulturliv, med aktörer som Cirkus Cirkör, Fanzingo, Subtopia, Konsthallen, Riksteatern och Folkets hus, ska värnas och utvecklas.

Kunskap om lokal historia och kulturarv stärker den interkulturella gemenskapen. Studieförbundens arbete och Mångkulturellt Centrums viktiga insatser ska ges ökat stöd. Det ideella och lokala kulturlivet ska främjas genom stöd till kulturarbetare och kulturevenemang.

Biblioteken är centrala mötesplatser i alla kommundelar och ska fortsätta utvecklas tillsammans med invånarna. De ska erbjuda ett brett, förnyat och flerspråkigt medieutbud, med fortsatt stark ställning för den tryckta boken. Utlåningen ska vara kostnadsfri, öppettiderna generösa och lokalerna ändamålsenliga. Ett bibliotek ska finnas i varje kommundel, och Kulturskolan ska fortsatt prioriteras och vara helt avgiftsfri.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Lika resurser till tjejer och killar som idrottar

- Fritidsgårdar med olika inriktningar
- Bättre anställnings- och arbetsvillkor för fritidsledarna
- Höjda föreningsbidrag
- Bra lokaler där föreningsliv, kultur och folkbildning kan samverka
- Bättre utbud och tillgänglighet på biblioteken
- Stärkt stöd till det lokala kulturlivet med bidrag, lokaler, stipendier m.m.
- Bygga ut och utveckla Mångkulturellt Centrum
- Avgiftsfri kulturskola
- Kulturskoleverksamhet i fler kommundelar
- Stärkt stöd till föreningslivet och folkbildningen

Ett rikt liv för alla med social trygghet och rättvisa

Botkyrka står, liksom resten av Sverige, inför stora utmaningar när andelen äldre och personer med omsorgsbehov ökar. Det är glädjande att vi lever längre och att många äldre har ett aktivt liv efter pensionen med tid för fritid och föreningsengagemang. Samtidigt är pensionärer ingen enhetlig grupp. Klassamhället och könsrättvisorna präglar även åldrandet. Medellivslängden i Botkyrka är lägre än i många andra kommuner och ett hårt arbetsliv i kombination med låga pensioner leder ofta till ohälsa. För äldre med annat modersmål kan ålderdomen innebära försämrade språkkunskaper och ökad isolering.

De flesta äldre vill bo kvar hemma med närhet till släkt och vänner så länge som möjligt. Det kräver en väl fungerande kommunal hemtjänst och förebyggande insatser som Botkyrkafixaren. Samtidigt ser vi ett växande behov av vård och omsorg. Pandemin blottade allvarliga brister i vården, inte minst till följd av privatiseringar, bristande samordning, otillräcklig skyddsutrustning och otrygga anställningar. I Botkyrka har stora delar av hemtjänsten lagts ut på vinstdrivande företag, något Vänsterpartiet motsatte sig. Vi vill återkommunalisera hemtjänsten, rusta vård och omsorg för framtiden och bygga fler särskilda boenden i kommunal regi, med planerad överkapacitet för att undvika dyra nödlösningar. En stor del av omsorgen utförs i dag av anhöriga, ofta kvinnor ur arbetarklassen, vilket leder till försämrad ekonomi och hälsa. Vänsterpartiet vill stärka stödet till anhöriga men framför allt bygga ut den offentliga omsorgen så att äldre kan leva självständigt utan att vara beroende av anhörigvård. Kommunen ska erbjuda olika boendeformer för äldre med olika behov, exempelvis demensboenden med språklig och kulturell inriktning. Minst ett äldreboende ska hbtq-certifieras och det ska finnas servicehus, äldreboenden och gruppboenden i alla kommundelar. Äldre ska ha verklig valfrihet, inflytande över sin vardag och tillgång till mötesplatser i hela kommunen.

Ingen ska utestängas från samhället på grund av funktionsnedsättning. Tillgängligheten i lokaler, offentliga miljöer och kommunikationer måste förbättras och kunskapen om funktionshindrades rättigheter stärkas inom kommunen. Omsorgens personal utför ett avgörande arbete och ska ges bättre löner, tryggare villkor, inflytande och möjligheter till vidareutbildning. Botkyrka ska vara en mönsterarbetsgivare.

Vem som helst kan hamna i en situation där samhällets stöd behövs – vid psykisk ohälsa, missbruk, arbetslöshet, skuldsättning, hemlöshet eller våld i nära relationer. I ett samhälle med växande klyftor ökar risken för utslagning och långvarigt utanförskap. Därför måste socialtjänsten i Botkyrka ges tillräckliga resurser för att kunna ge tidigt och rätt stöd till alla som behöver det.

Sociala problem måste förebyggas, inte bara hanteras i efterhand. Det förebyggande sociala arbetet hänger nära samman med övrig välfärdspolitik. En stark skola, tillgång till bostäder, kultur och meningsfull fritid för barn och unga minskar både mänskligt lidande och samhällskostnader. Att bryta de växande sociala och ekonomiska klyftorna är avgörande, samtidigt som de som drabbas i dag ska få stöd i tid.

Bostadsbristen är ett av socialtjänstens största hinder. Utan en egen bostad är det svårt att ta sig ur andra sociala problem, och många, även barnfamiljer, tvingas till otrygga och dyra tillfälliga boenden. Allmännyttan har en viktig roll, men även privata hyresvärdar måste ta större ansvar. Vid nybyggnation ska en andel av bostäderna avsättas för kommunens behov. På sikt krävs också en statlig bostadspolitik som bygger bort bostadsbristen.

Mer resurser ska satsas på utsatta barn. Socialtjänstens arbete ska bygga på sociala rättigheter, respekt och tilltro till människors möjligheter – aldrig på välgörenhet eller fattigvårdstänkande. Kriminalitet kan aldrig ursäktas, men har ofta sin grund i social ojämlikhet och brist på framtidstro. Därför krävs både förebyggande insatser och ett rättsväsende med tillräckliga resurser.

Samarbetet mellan socialtjänst, skola, polis, föreningsliv och civilsamhälle ska stärkas ytterligare. Kommunens framgångsrika arbete med socialt stöd till unga ska utvecklas, och det våldsförebyggande arbetet genom Mentorerna i våldsprevention. Tåget och det våldspreventiva centret ska byggas ut till fler skolor och verksamheter i Botkyrka.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Omsorg i kommunal regi med hög kvalitet och utan vinstintressen – återkommunalisera hemtjänsten
- Hbtq-certifiering av vård- och omsorgsboenden
- Mötesplatser för äldre i alla kommundelar
- Stärkt stöd till anhöriga
- Stöd till pensionärsorganisationerna och funktionshinderrörelsen
- Tillgänglighet till kommunala fastigheter, offentliga miljöer, kommunikationer och information för personer med funktionshinder
- Fler bostäder till socialtjänsten i form av kommunala kontrakt, jourlägenheter och särskilda boenden
- Förhindra för vräkning av barnfamiljer
- Starka det förebyggande arbetet för att öka tryggheten i samhället

Framtidens stad – framtidens hem

Bostaden ska vara en social rättighet. Alla ska ha möjlighet att leva i en bra bostad till rimlig kostnad. Alla bostadsområden ska vara attraktiva och levande miljöer. Detta kräver långsiktig bostadspolitik på både lokal och nationell nivå. Det krävs en statlig bostadspolitik som stimulerar byggandet, särskilt av hyresrätter, och som ger stöd till upprustning och energieffektivisering. Vi vill stärka de allmännyttiga bostadsbolagen och inrätta allmännyttiga byggbolag för att utmana de mäktiga karteller som idag driver upp priserna inom bygg- och anläggningssektorn.

Botkyrkas ungdomar ska kunna bo kvar i kommunen och att fler ska kunna välja Botkyrka som sin hemort. Det kräver att det byggs fler hyresrätter, särskilt i de kommundelar som i dag domineras av bostadsrätter och villor.

Kommunen har länge haft som strategi att ha ett underskott av bostäder för personer med behov av stöd, som till exempel vård- och omsorgsboende, och i stället köpa platser i andra kommuner eller i den vinstdrivande privata sektorn. Vänsterpartiet anser att vi i stället borde planera för ett överskott, eftersom behovet är större än tillgången även i vårt närområde.

Bostadsbyggandet ska framför allt ske genom förtätning av existerande bostadsområden med goda möjligheter till kollektivtrafik. Det möjliggör klimatsmarta lösningar och hjälper till att skapa levande

stadsmiljöer. Ny exploatering bör så långt som möjligt ske på mark som redan tagits i anspråk, medan jordbruksmark och naturmark lämnas orörd. Nybyggandets klimatbelastning måste minska, t.ex. genom att det ställs krav på materialval, energieffektivitet och lokal elproduktion. Vänsterpartiet vill att Botkyrkabyggen ska vara ett föredöme som hyresvärd när det gäller hög standard till rimliga kostnader, miljötänkande, hyresgästinflytande och socialt ansvar.

Att ha en bostad är inte bara att ha tak över huvudet. Bostaden är en plats där man kan känna trygghet. Vi behöver utveckla våra existerande boendemiljöer och planera våra framtida bostadsområden så att de kan möta alla våra behov. Barnperspektivet måste alltid finnas med i planeringen, och beprövade metoder som feministisk stadsplanering skall tillämpas när det är möjligt.

I klimatkatastrofens framtid kommer matförsörjningen att skapa problem. Vår nationella självförsörjningsgrad måste öka. Att etablera ätbara parker i stadsmiljö, skogsträdgårdar i anslutning till bostadsområden och i samarbete med förskolor och skolor, uppmuntra till stadsodling och kooperativa projekt är exempel på initiativ som bör vara centrala i samhällsplaneringen. Vi slår vakt om allmännyttan och säger nej till privatisering och omvandling av hyresrätter till bostadsrätter. Utvecklandet av våra bostadsområden måste i större utsträckning präglas av helhetssyn och långsiktighet. Boende, kultur, kommersiellt utbud, offentlig service och kollektivtrafik måste integreras på ett bättre sätt för att skapa levande stadsmiljöer där människor trivs och vill stanna. De boende i våra kommuner måste ha möjlighet att delta i planeringen av sina områden. Vi vill att det ska byggas fler hyresrätter i kommunen – särskilt i de kommuner där det finns få sådana. Gröninglandet bör även i fortsättningen behålla sin landsbygdskaraktär och ytterligare bostäder ska planeras i väl avgränsade områden med respekt för kulturlandskapet.

Vänsterpartiet arbetar bland annat för:

- Att inga ytterligare privatiseringar av Botkyrkabyggens bestånd sker, vare sig genom försäljning eller omvandling till bostadsrätter
- Ökat byggande av hyresrätter, särskilt i områden som domineras av villor och bostadsrätter
- Säkrande av bostäder för personer med behov av stöd, vård och omsorg
- Förnyelse av kommunens centrumområden och centrumanläggningar
- Upprustning och förnyelse av kommunens bostadsområden
- Att Botkyrkabyggen stärks som hyresvärd och bostadsproducent
- Rimliga hyror som säkrar underhåll och renovering
- Stärkt hyresgästinflytande
- Utarbeta en kommunal strategi för att minska nybyggandets klimatbelastning
- En kommunal strategi för stadsodling, skogsträdgårdar och ätbara parker i alla bostadsområden
- En plan för hållbar matproduktion på kommunens jordbruksmark

Praktisk information och ordlista

Vänsterpartiets centrala partiprogram kan du läsa och ladda ner på www.vansterpartiet.se

Vem får rösta i valen?

För att få rösta måste du ha fyllt 18 år senast på valdagen, söndagen den 13 september. Det gäller vid alla val. Dessutom finns särskilda regler för de olika valen (se nedan). Din rösträtt bestäms av uppgifterna i Skatteverkets folkbokföringsregister 30 dagar före valdagen. Alla som har rösträtt kommer inför varje val automatiskt med i en röstlängd (listan över alla som har rösträtt) och får ett röstkort hemskickat med posten.

Rösträtt till riksdagen

Du har rösträtt till riksdagen om du är svensk medborgare och är eller har varit folkbokförd i Sverige (svenska medborgare som utvandrat måste alltså någon gång ha varit folkbokförda i Sverige för att få

rösta i riksdagsvalet). En svensk medborgare som bott utomlands i mer än 10 år måste anmäla sig till Skatteverket för att kunna rösta.

Rösträtt till kommun- och regionfullmäktige

Du har rösträtt till kommun- och regionfullmäktige om du antingen är svensk medborgare och är folkbokförd i kommunen/regionen eller är medborgare i något av EU:s medlemsländer eller i Island eller Norge och är folkbokförd i kommunen/regionen eller är medborgare i något annat land än dem som räknats upp ovan och har varit folkbokförd i Sverige i tre år i följd före valdagen.

Hur förtidsröstar man?

Från och med 18 dagar före valdagen (26 augusti) kan man förtidsrösta. Information om förtidsröstningslokaler finns på kommunens hemsida, botkyrka.se. Ta med röstkort och legitimation! Man kan ångra sin förtidsröst genom att rösta igen i vallokal på valdagen.

Vem bestämmer vad?

Kommunen: Ansvarar för det mesta av de gemensamma välfärdstjänsterna: förskola, skola, fritidsklubbar, fritidsgårdar, gymnasieskola, vuxenutbildning, SFI, äldre- och funktionshinderomsorg, hemtjänst, bibliotek, fritidsgårdar, föreningsbidrag, idrottsanläggningar, stöd till människor med sociala problem, försörjningsstöd m.m. Kommunen ansvarar också för vatten och avlopp och för planeringen av nya bostäder, industriområden, vägar m.m. Det mesta av kommunens verksamhet betalas genom kommunalskatten som kommunen själv (kommunfullmäktige) bestämmer storleken på. Därtill kommer statsbidrag och en utjämning av inkomster och utgifter mellan Sveriges kommuner.

Regionen: Ansvarar i första hand för sjukvården (sjukhus, vårdcentraler m.m.) och för kollektivtrafiken (bussar, tunnelbana, pendeltåg). Verksamheten finansieras framför allt av regionskatten.

Staten: Bestämmer över socialförsäkringarna (sjukförsäkring, a-kassa m.m.), försvar, rättsväsende (domstolar, polis, fängelser), järnvägar, större vägar, universitet och högskolor, arbetsförmedling m.m. Riksdagen stiftar lagar, beslutar om statens utgifter och inkomster (skatter) samt avgör vilken regering vi ska ha. Regeringen styr landet utifrån riksdagens beslut.

Europeiska Unionen: Sverige är medlem i EU. Riksdagen har överfört beslutsmyndighet till EU, som bestämmer över de regler som styr den gemensamma europeiska ekonomin (regler för handel, arbetskraft m.m.), fiske, jordbruksstöd m.m.

Vill du veta mer? Mer information om Vänsterpartiets politik på riksnivå och vår valrörelse finns på partiets hemsida, www.vansterpartiet.se. För information om vår politik på regional nivå och i regionen besök Vänsterpartiet Storstockholms och regionvänsterns hemsidor via storstockholm.vansterpartiet.se (partidistriktet) respektive sll.vansterpartiet.se (Vänsterpartiet i Region Stockholm). Vänsterpartiet Botkyrkas hemsida har adressen botkyrka.vansterpartiet.se. Du kan också skriva till Vänsterpartiet Botkyrka på mejladressen botkyrka@vansterpartiet.se eller på postadressen Vänsterpartiet Botkyrka, Botkyrka kommun, 147 85 Tumba. Där hittar du också kontaktuppgifter till gruppleddare och politiska sekreterare.

Mer information om hur valet går till finns på Valmyndighetens hemsida, www.val.se och på Botkyrka kommuns hemsida, www.botkyrka.se. Du kan också vända dig till något av kommunens medborgarkontor.

Vill du gå med i Vänsterpartiet?

Sverige har blivit allt rikare, men det är långt ifrån alla som har fått ta del av det. Det tycker vi är orättvist. Vänsterpartiet vill ha en ekonomi som fungerar för alla – inte bara några få. Vi arbetar utifrån insikten att världen går att förändra om man vill. Men ska det bli ordentligt gjort måste vi göra det tillsammans. Därför behövs du som medlem i Vänsterpartiet. Det enklaste sättet att

bli medlem är att gå in på Vänsterpartiets hemsida: vansterpartiet.se (klicka på "Bli medlem" och fyll i formuläret).

För närvarande är medlemsavgiften 400 kronor per år (första året 100 kr). Om du har mycket låg inkomst, t.ex. om du är pensionär, studerande eller arbetslös, kan du beviljas halv avgift. Om du bor i Botkyrka så kommer du att tillhöra partiföreningen Vänsterpartiet Botkyrka och partidistriktet Vänsterpartiet Storstockholm.

Ordförklaringar

Allmännyttan

De allmännyttiga bostadsföretagen är kommunalt ägda företag för byggande och förvaltning av hyresbostäder. De ska drivas "affärsmissigt", men inte i vinstsyfte. Botkyrkas allmännyttiga bostadsföretag är AB Botkyrkabyggen.

Arkitektonisk

Som avser arkitektur (utformningen av byggnader m.m.).

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter; trädde i kraft 1989 och har ratificerats av alla länder utom USA. Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Barnkonventionen blev svensk lag 2020.

Civilsamhälle

Den del av samhället som inte är offentlig sektor (stat och kommun) eller privat näringsliv. Ofta syftar man särskilt på föreningslivet.

Demokrati

Folkmakt, folkstyre. I Sverige har vi politisk demokrati, dvs allmän och lika rösträtt till beslutande församlingar som kommunfullmäktige och riksdagen. I det privata näringslivet (ekonomin) råder inte demokrati; där bestämmer de som äger företagen (kapitalägarna). (Se även Representativ demokrati).

Diskriminering

Negativ särbehandling (missgynnande) av enskilda eller grupper på grund av kön, härkomst, hudfärg, kultur, religion, ålder, sexuell läggning, könsidentitet eller liknande.

Ekologi

Vetenskapen om växters och djurs förhållanden till sin omvärld.

Full sysselsättning

När arbetslösheten bara består av s.k. friktionsarbetslöshet, kortare arbetslöshet mellan två anställningar.

Globaliserad

Världsomfattande.

Hbtq-certifiering

Hbtq står för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer. Certifieringen, utbildning av personal i hbtq-frågor, utförs av Riksförbundet för Sexuellt Likaberättigande.

Ideologi

Sammanhängande, övergripande (politisk) världsåskådning och människosyn. Socialism, liberalism och konservatism brukar räknas som de klassiska politiska ideologierna.

Interkulturell

Ett interkulturellt samhälle präglas av att många olika kulturer och andra identiteter samverkar, överlappar varandra och förändras, till skillnad från ett mångkulturellt samhälle där olika grupper lever sida vid sida utan att påverka varandra.

Jämlikhet

Människors lika rättigheter, makt, levnadsstandard, hälsa osv. (utan avseende på kön eller något annat).

Jämställdhet

Mäns och kvinnors lika rättigheter, makt, levnadsstandard, hälsa osv. (jämlikhet mellan män och kvinnor).

Klass, klassamhälle

Människor tillhör olika klasser beroende på sitt förhållande till produktionsmedlen (företagen). De flesta måste sälja sin arbetskraft (ta anställning). De tillhör arbetarklassen. Några få lever på att äga företag (kapital) och köpa arbetskraft (anställa). De tillhör borgarklassen (kapitalisterna). Mellan de två huvudklasserna finns bl.a. arbetande småföretagare och s.k. mellanskikt (chefer, jurister, ekonomer etc.).

Komvux

Kommunal vuxenutbildning, utbildning för vuxna som behöver läsa in grundskole- eller gymnasiekompetens m.m.

Kreativitet

Förmåga att skapa nytt.

Marknadslösningar

Fördelning av resurser genom att de köps och säljs på en marknad i stället för att fördelas efter behov eller tillhandahållas för alla.

Medborgare

Personer med svenskt medborgarskap (som t.ex. får rösta i riksdagsvalet). 2. Politiskt formellt jämlika personer i ett samhälle (till skillnad från kunder på en marknad). När vi talar om "Botkyrkas medborgare" avses oftast alla som bor i Botkyrka, inte bara dem med svenskt medborgarskap.

Miljonprogrammet

1965 beslutade riksdagen att genom bl.a. förmånliga lån göra det möjligt för kommunerna att bygga en miljon nya bostäder på 10 år. De nya bostadsområdena (både flerfamiljshus och radhus/villor) kom att kallas miljonprogramsområden. Exempel i Botkyrka är Fittja, Alby och Storsviken.

Mänskliga rättigheter

Rättigheter som är universella, dvs. gäller för alla människor i världen oavsett klass, kön, ursprung eller något annat. De mänskliga rättigheterna är fastlagda i internationella överenskommelser, konventioner, som alla eller nästan alla stater skrivit under. Det grundläggande MR-dokumentet är FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, antagen 1948. Exempel på mänskliga rättigheter är rätten till liv, frihet och personlig säkerhet, likhet inför lagen, rätten till religionsfrihet, åsiktsfrihet och yttrandefrihet samt rätten till förenings- och församlingsfrihet.

Patriarkala strukturer

Strukturer (maktmönster) som upprätthåller mäns överordning över kvinnor.

Privatisering

Försäljning av offentlig (gemensam) egendom till privata ägare; även att upphandla tjänster (t.ex. hemtjänst) som tidigare utfördes av kommunen eller staten.

Privilegier

Förmåner som bara gäller för vissa individer eller grupper.

Representativ demokrati

Demokratiskt politiskt system där medborgarna väljer representanter till beslutande politiska församlingar som kommunfullmäktige och riksdagen. I ett direktdemokratiskt system har alla medborgare lika rätt att delta i besluten, t.ex. i en folkomröstning.

Segregation, segregering

Särskiljande av grupper utifrån klass, kultur eller liknande vad gäller bostadsområde, arbetsplats m.m.

SFI

Svenska för invandrare, undervisning i svenska som andraspråk för vuxna som flyttat till Sverige.

Upphandling

När kommunen köper varor och tjänster skall alla företag i EU kunna lägga anbud. Kommunen måste köpa av det företag som bäst uppfyller de krav som ställts.

Växthusgaser, växthuseffekten

Gaser, framför allt koldioxid, som skapar en s.k. växthuseffekt, dvs. att jordens klimat blir varmare. Växthusgaserna skapas huvudsakligen genom förbränning av fossila bränslen (olja, kol, naturgas).